

TANAP ümid və inamı doğruldu

Cari ilin birinci rübündə bu kəmərlə Türkiyəyə 1,4 milyard kubmetr Azərbaycan qazı çatdırılıb

Azərbaycan qazının ixracı davam edir və getdikcə də artır. Energetika Nazirliyinin məlumatına görə, cari ilin birinci rübündə TANAP-la (Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri) Türkiyəyə 1,4 milyard kubmetr Azərbaycan təbii qazı nəql olunub.

Fəaliyyət göstərdiyi üç ilə yaxın vaxt ərzində TANAP-la mavi yanacağıın ixracına aid digər rəqəmlər də maraqlıdır. Belə ki, 2018-ci il iyun ayının 30-dan indiyədək bu kəmərlə 9 milyard kubmetrdən çox qaz nəql edilib. Türkiyəyə kommersiya qazının nəqlinə başlandığı birinci il ərzində

TANAP 2 milyard kubmetr qaz daşıyıb. Ticari əməliyyatların ikinci ilinin bitdiyi tarixə qədər kəmərin nəql etdiyi Azərbaycan qazının həcmi 5,8 milyard kubmetr olub.

TANAP-ın mövcud ötürücülük qabiliyyəti hazırda 16 milyard kubmetrdir. 2023-cü ildə bu həcm 23

milyard, 2026-cı ildə isə 31 milyard kubmetrə çatdırılması nəzərdə tutulur. Xatırladaq ki, ilkin mərhələdə TANAP kəməri ilə nəql olunacaq 16 milyard kubmetr Azərbaycan qazının 10 milyard kubmetri Avropaya, 6 milyard kubmetri isə Türkiyəyə çatdırılacaq.

TANAP "ümüd və inamı doğruldu"

Əvvəli 1-ci səh.

Şahdəniz" yatağının işlənməsinin ikinci mərhələsi çərçivəsində çıxarılan qazı qardaş ölkəyə nəql edən TANAP Türkiyə-Gürcüstan sərhədində genişləndirilmiş Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinə (CQBK) qoşulub, Türkiyə-Yunanistan sərhədində isə Trans-Adriatik Qaz Boru Kəmərinə (TAP) birləşib. Avro-

pa İttifaqı üçün prioritet enerji layihələrindən olan 3500 kilometrlik "Cənub qaz dəhlizi"nin birləşdirici halqasını təşkil edən TANAP-ın Gürcüstan-Türkiyə sərhədi - Əskişəhər hissəsinin uzunluğu 1350, Əskişəhər-Türkiyə-Yunanistan sərhədi hissəsinin uzunluğu 480 kilometrdir. Boru xəttinin 19 kilometri isə Mərmərə dənizindən keçir. İki fazada icra olunan layihə çərçivə-

sində kəmərin ümumi uzunluğu 1850 kilometr təşkil edir.

Yeri gəlmişkən, TANAP-ın salınması da, qısa olsa belə, maraqlıdır. Layihə ilə bağlı Azərbaycan və Türkiyə arasında anlaşma memorandumu 2011-ci il dekabrın 24-də imzalanıb. TANAP boru kəməri sisteminə dair saziş isə 2012-ci il iyunun 26-da İstanbulda imzalanıb və hər iki ölkənin müvafiq qanunverici

orqanları tərəfindən təsdiqlənib. Bununla da Azərbaycan və Türkiyə siyasi rəhbərliyinin fəaliyyəti nəticəsində TANAP-ın tikintisi ilə bağlı razılıq əldə edilib. Qazın uzunmüddətli sazişlər əsasında Avropa İttifaqı ölkələrinə ixrac edilməsi üçün mühüm danışıqlar aparılıb, TANAP və TAP qaz boru kəmərlərinin inşasına dair sənədlərə imza atılıb. 2015-ci il martın 17-də Türkiyənin Qars vilayətinin Selim rayonunda Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan prezidentlərinin iştirakı ilə TANAP-ın təməli qoyulub. 2018-ci il iyunun 12-də isə Türkiyədə, Əskişəhərdə Azərbaycan, Türkiyə, Serbiya, Ukrayna prezidentlərinin, Şimali Kipr xalqı liderinin və digər rəsmi şəxslərin iştirakı ilə TANAP kəməri istifadəyə verilib. Türkiyəyə ilk qaz həcmələrinin nəqli planlaşdırıldığı vaxt - həmin il iyunun 30-da başlayıb. TANAP-ın qazı Avropa sərhədindəki çatdırılan ikinci fazası 2019-cu il noyabrın 30-da yekunlaşıb.

Prezident İlham Əliyev bu boru xəttinin əhəmiyyəti barədə belə demişdir: "TANAP-ın istismara verilməsi Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığının növbəti təzahürüdür. TANAP Türkiyə ilə Azərbaycanın növbəti zəfəridir. TANAP tarixi layihədir. Bu gün biz XXI əsrin enerji tarixini birlikdə yazırıq. Bu tarix işbirliyi tarixidir, bu tarix sabitlik tarixidir. Enerji layihələrimiz bölgəyə sabitlik gətirir. Bu layihələrdə iştirak edən bütün ölkələr, bütün şirkətlər fayda görür, xalqlar fayda görür. TANAP kimi nəhəng layihənin həyata keçirilməsi Türkiyə-

Azərbaycan liderlərinin birgə güclü siyasi iradəsi nəticəsində mümkün olmuşdur".

TANAP-ın səhmlərinin 51 faizi "Cənub qaz dəhlizi" QSC-yə, 7 faizi "SOCAR Turkey Enerji A.Ş."yə (STEAS), 30 faizi BOTAS-a, 12 faizi BP şirkətinə məxsusdur.

Azərbaycan qazının ixracı getdikcə artır. Bu ilin ilk 3 ayı ərzində ölkəmizdən xaricə təbii qaz satışı təxminən 5 milyard kubmetr təşkil edib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə təqribən 39,5 faiz çoxdur.

Energetika Nazirliyinin məlumatına görə, birinci rübdə 2020-ci ilin eyni vaxtına nisbətən Türkiyəyə 15,8 faiz çox, yəni 3 milyard kubmetr, Avropaya təqribən 1,1 milyard kubmetr, Gürcüstana isə 784 milyon kubmetr qaz ixrac edilib. Bu dövrdə Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri sisteminə 27 milyon kubmetr qaz verilib. Türkiyəyə qazın böyük hissəsini çatdıran məhz TANAP-dır. Keçən ilin sonundan isə o həm də TAP-a mavi yanacaq ötürür.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan TANAP-ı "Cənub qaz dəhlizi"nin "onurğa sütunu" adlandıırıb. Qardaş ölkənin dövlət başçısı deyir: "Biz TANAP ilə ölkəmizin enerji ehtiyacını təmin etməklə yanaşı, Avropanın enerji təhlükəsizliyinə də töhfə verməyi hədəflədik".

TANAP uğurla fəaliyyət göstərərək ona bəslənən ümid və inamı layiqincə doğruldu.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"